ГОДИНА XXXII. На Цетињу, у Суботу 14 Јуна 1903. БРОЈ 26.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 фор., на по године 2 фор.

За АУСТРО-УГАРСКУ БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год. 6 фор., на по год. 3 фор.

За све остале земље годишње 20 фран. у злату, на по године 10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштанском упутницом непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручиње, г. *Перу Рамадановићу*, к. ц. агенту у Котор. Дописи се шаљу уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 2 новчића за први кут, а за сваки даљи кут по 1 новчић.

СВОМЕ ДРАГОМ НАРОДУ!

Полазим на кратко вријеме у иностранство.

За вријеме Мојега одсуства заступаће Ме Мој љубљени Син Престолонасљедник, Његово Краљевско Височанство Књаз **Данило.**

Препоручујем Свој драги Народ заштити Свемогућега.

Цетиње, 14. Јуна 1903 год.

НИКОЛА с р

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Његово Краљ. Височанство Господар, Њ.Њ. К.К. В.В. Књагиња Милена и Књагиња Милица и Њ. В. Књаз Петар отпутовали су данас у иностранство.

У пратњи Њ.Њ. К.К. В.В. налазе се Госп. Михаил Поповић, ађутант Њ. Кр. В. Господара, г.г. Марко Ђукановић, доктор Станко Матановић и командир Ђуза Ђурашковић. — Њихова Краљ. Височанства попратиће до Котора наш министар иностраних дјела, г. Војвода Гавро Вуковић и госп. бригадир Јанко Вукотић.

— Госп. С. Константиновић, досадашњи дипломатски бугарски агент на Цетињу, био је у петак 12 тек. мј. примљен у приватној аудијенцији од стране Његовог Краљ. Височанства Господара, коме је том приликом предао своја опозивна писма.

Госп. Константиновић отпутовао је данас на своје ново опредјељење, као савјетник државне контроле у Софији, остављајући међу нама најљепше успомене. Најискреније желимо Госп. Константиновићу и његовој Госпођи са синчићем срећан пут.

— Госп. Димитри Ризов, новонаименовани бугарски дипломатски агент при Двору Њег. Краљ. Височанства, стигао је ономадне на Цетиње.

Цетиње, 14 јуна.

Краљ Петар I.

У сриједу, 11. о м, у 10 сати изјутра, ступио је на земљиште Своје драге домовине Србије Краљ Петар I. Карађорђевић, дочекан неописаним одушевљењем, окружен безграничном љубављу и најбољим жељама и надама Свог милог народа

Послије 45 година, што их је провео у туђини, под туђијем небом, чезнући и венући за својом Отаџбином, Промислом Божим и једнодушном народном вољом враћа се Он на упражњени српски пријесто као Краљ, као израз српског препорођаја и новог полета!

За Србију, за српски народ настаје нова ера, нов обрт, нов преокрет у животу српске државе; прекршило се с мучним и тешким данима домаћијех трзавица, а указује се слика љепше будућности!

Пун истинитог српског поноса, пун жарког родољубља, поштен као човјек, храбар као војник увиђаван као државник, ступа Краљ Петар на пријесто Својијех славнијех предака, да српски народ води ставом праве слободе, озбиљног реда, рада и напретка!

Србија је жељна праве слободе, жељна реда, жељна унутрашњег мира; жељна је вође, који ће њене жеље и њена очекивања остварити!

И нашла га је, ако Бог да!

Краљ Петар је тај вођа, у ког српски народ данас своје погледе управља, од ког се пуним правом бољој будућности нада! Колико Његова српска душа брижи о срећи милог Му народа, колико је чист, прекаљен и ватрен Његов патриотизам, показује цио Његов живот, показује јуначко и патриотско четовање „Петра Мркоњића“, показују ове ријечи, којима је свако вече још као дијете завршивао Своју молитву, кад је Црна Гора сама ратовала: „Боже драги, даруј браћи Црногорцима толико снаге, да сваки од њих једнијем ударом по десет непријатеља посијече.“

Има ли, дакле, љепшијех врлина, за које би се могло пожељети, да красе српског владара, него што су ово? Има ли већег јемства за добар успјех и напредак народни од овога?

Но тешка је „шапка Мономаха“! Народног избраника Краља Петра I уз сјај српске круне очекују без сумње и врло тешки задаци!

„Ал' херојУ Тополскоме
Карађорђу бесмртноме
Све препоне на пут бјеху
К циљу доспје великоме“.

Чврстом вољом, одлучним прегалаштвом, сложним заједничким радом и унук ће Карађорђев све тешкоће савладати и великоме циљу доспјети!

Ријетко је бивало владара, који је на пријесто ступао с таквијем искренијем жељама и с таквом одлучношћу, да усрећи свој народ, као што је Краљ Петар I, а још рђе, да народ тако једнодушно, без зебње повјери своју судбу једноме човјеку, као што је то српски народ у овом одлучном моменту учинио!

Народ је тијем показао, да је вољан помоћи своме Избраницу, да је вољан олакшати Му тешкоће; једнодушност та знак је љепшијех дана, залога је љубави и слоге између Круне и народа!

Кад се око пријестола окупи цијела земља, цио одушевљен народ, Круну и народ неће ништа раздвајати, неће их дијелити, но ће их спајати узајамна љубав и повјерење! То је пак најбоље јемство, да ће успјех бити сигуран, да ће Србија поћи правијем путем, да ће подићи свој углед и бити важна чињеница у јевропском рачуну.

Благословен ко долази у име народа!

Пријесто, који почива на народној љубави, чврст је, непоколебим и никаква сила не може му наудити, ни сјај потамнити!

Срећан је онај владар, кога народна љубав сустопице прати, а

„Тешко оним који народ буне,
Тешко оном кога народ куне!“

Гњев је народни ужасан, безграничан, што дохвати, из корријена ишчупа — да Бог да, не понављало се то више у српској историји!

У овоме свечаном тренутку, кад на српски пријесто ступа достојан унук Великог „Вожда“, ми од срца желимо, да Србија, оснажена чистом љубављу између Круне и народа, брзо преболи тешке ране недавне прошлости и покаже свијету, што је кадар учинити српски народ кад га води човјек задахнут љубављу према њему, као што је то показао прије сто година, кад удиви свијет чудесима од јуначства, кад стресе са себе ропске ланце под гвозденом руком Врховног Вожда — Великог Карађорђа!

Живио Краљ Петар I. Живио српски народ!

Династија Карађорђевића.

Кара-Ђорђе Петровић родио се у селу Вишевцима год. 1752. Оду му је било име Петар, а мајци Марија. Прича се, да се је оне ноћи кад се је Кара-Ђорђе родио, појавила нека необична свјетлост на небу, што је дало повода, те су му прорицали, да ће му живот бити славан. И заиста би тако!

Још од ране младости показивао се свуда као одважан и неустрашим јунак, а кад је 2 фебруара 1804 год. народ у Србији устао против Дахија, буде Кара-Ђорђе у планини Орашцу изабрат за врховног вођу устанка. Од њега је непријатељ дрхтао, дивила му се Јевропа, јер је он са српским народом и вишњевим топовима чинио чуда.

Сам Наполеон Велики признавао је Кара-Ђорђу ванредну војничку способност и као личном јунаку и као војсковођи; у разговору једном са својим ђенералима, кад су му ови рекли, да је он највећи војсковођа свог вијека, истакао је Наполеон пред собом Кара-Ђорђа, који је с малом снагом кадар починити велика дјела.

И наш славни пјесник Владика Раде у својој посвети „Горског Вијенца“ праху Оца Србије, меће га напоредо с највећим војничким генијима XIX вијека

За вријеме српског устанка под Карађорђем, Црна Гора се налазила у рату с Французима у Боки Которској; поред свега тога, св. Петар се веома интересирао устанком и налазио се је у живој преписци с Кара-Ђорђем, те најпослије углавише, да се на Тари састану и војску уједине, па да заједничком војском даље оперирају. Повратак Кара-Ђорђев од Новог Пазара осујетио је овај план.

Год. 1813, кад је српски устанак клонуо, Кара-Ђорђе пријеђе у Земун и мучио се је, да поново дигне устанак, који би обухватио више размјере него први, док је, најпослије, у Бесарабији интерниран био.

Кад се Србија поново дигла под Милошем Обреновићем на устанак (1815), Кара-Ђорђе послије двије године (1817) пријеђе у Србију, гдје ноћу између 12 и 13 јула 1817 г. мученички свој живот заврши.

Од осморо његове дјеце дочекао је најмлађи му син *Александар*, те га је Србија послије 25 година (1842), кад је Михајло Обреновић морао изаћи из Србије, позвала на српски пријесто као књаза, али по ријешењу Свето-Андријске скупштине и он је морао год. 1858. оставити Србију и уступити пријесто опет Обреновићима.

Књаз Александар Карађорђевић и књегиња Персида имали су свега десеторо дјеце, од којијех су данас у животу синови: **Петар**, садашњи краљ Србије, и *Арсен* и кћи *Полексија* (мајка Црногорцима добро познатог и омиљеног Аца Николајевића, који је преминуо 16 априла о. год.).

Краљ Петар имао је петоро дјеце, од којијех су живи два сина, *Ђорђе* и *Александар* и кћи *Јелена*. Син му Андрија, који се родио неколико дана прије смрти мајке му, покојне књагиње Зорке, и кћи Милена умрли су на Цетињу и сахрањени су у цетињској манастирској цркви; а ту му почива и брат *Ђорђе*, који је умро у Дубровнику 2 децембра 1888. Над гробом подигао му је брат Петар диван споменик.

Краљ Петар има два прва рођака: *Алексија* и *Бжидара*. Брат му Арсен има једног сина, а Алексије и Божидар нијесу женђени.

ЛИСТОВИ О ИЗБОРУ КРАЉА ПЕТРА I.

Париски лист „Le Temps“ у чланку: *„само један Краљ, само један народ“*, пише између осталог овако:

Пошто су погинули пошљедњи Обреновићи и два министра који су с њим дијелили пошљедње и најјаче мржње, ни

један присталица уништене династије није гањан, стављен под суд, ни чак узнемириван. У Београду су била страшна и ужасна убиства; али нема ни грађанског рата ни прогонства. Краљоубилачка београдска ноћ није имала братоубилачких послједица. И пошто су дошли к себи, грађани нијесу осјећали више мржњу једни према другијема. Историја револуција показује ноћи и дане мање крваве од ове ноћи, али које су можда биле страшније за будућност народну.

Прве ријечи политичара који су узели тежак терет напуштене власти, ријечи које су измијењали посланици и сенатори кад су се савјетовали о избору новога краља, говоре само о слози и јединству међу грађанима. То је збиља дубоко, искрено и једнодушно осјећање. Јучер је било у Србији присталица двају противничких династија; данас има само грађана, који желе само једно: да уреде заједничку кућу, државну зграду, коју је постепено, кроз двадесет година, породична неслога ишчезле династије поткопавала.

Зар може ко очајавати за народ, који је, пошто је једног дана био ван себе, умио тако брзо да се поврати, и који одмах оставља крвав мач; гдје је влада закона за час само престала и гдје је закон враћен не изазвавши никакве нереде ни освете?

Ово брзо и срећно враћање тог народа ка племенитости, влади над собом, имало је одмах свој одјек у декларацији новога Краља. Петар I. неће да се свети за увреде учињене књазу Петру Карађорђевићу. Четрдесет је година како је његова породица сишла са трона. Она је живјела у изгнанству; њене присталице су трпјеле и лично и имовно; неколико њених чланова платило је слободом и животом име и успомене на своје претке. Све је то заборављено. Краљ се одриче најлегитимнијих осјећања претендентових. Он обриче да ће бити Краљ свих Срба и каже, да не зна више за противнике. Сви су мртви покопани, и он се не враћа у отаџбину, да диже из гроба фантоме прошлих размирица.

Овако племенит говор, Петар Карађорђевић држао је већ два пута, 1876 г. за устанка у Босни, у писму упућеном кнезу Милану, он га је позивао да заједно с њим заборави на старе мржње које су дијелиле Обреновиће од Карађорђевићених, и крв која је међу њима, и да се као браћа бију за слободу потлачених Срба. Прије двије године, у истом смислу, он је, кад је било говора о споменику Карађорђевом, издао манифест, у коме је изјавио, да „његова српска душа није престајала никад да се моли Свемогућем, за срећу, спас и напредак његове драге српске отаџбине“.

То исто осјећање обузима Петра I. и сад, кад се враћа у своју отаџбину и кад ступа на пријесто Србије, који је тако лабавим начинила неслога Обреновића.

Краљ и народ су подједнако добри и расположени да пусте у заборав прошлост и да од сад одлучно иду мирној и сложној грађанској будућности“.

Петроградско „Новоје Времја“ доноси овај чланак:

Народно Представништво у Београду изабрало је за краља Србије једногласно књаза Петра Александровића Карађорђевића.

Признање његова избора са стране држава може се сматрати као потпуно обезбијеђено.

На тај начин српски пријесто прелази опет на династију Карађорђевића, којој је припадао пријед 45 година.

Тешко бреме полаже се на се краљ Петар. Земља је потресена трагичном пропашћу пошљедњег представника дома Обреновића. Ма да у њој влада привидно спокојство, које је привременој влади омогућило, да без сваких озбиљних сукоба и трзавица сазове Народно Представништво да изабере краља, ипак се за то спокојство тешко може признати, да је сасвим повољно. Свакако је несумњиво, да ће краљу Петру бити далеко лакше подржавати мир у земљи и чувати своју власт, јер њему више не ће требати водити династичку борбу с претендентима на пријесто. Краљ је Александар сишао у гроб не оставивши потомка; дом Обреновића угасио се с њим и сад је остала само једна династија — династија Карађорђевића.

Та династија има првијенство пред изумрлом династијом Обреновића у том, што је она неоспорно више национална династија, које је представник, данашњи избраник на српски пријесто, унук народног хероја Србије, Карађорђа, првога српског вожда, који је дигао оружје да поврати независност своје отаџбине.

Ова блискост по крви садашњег краља с херојем кога је пуно српско предање, даје му право на особите симпатије српског народа. Једногласно ријешење Народног Представништва такођер је доказ, да све политичке странке признају Петру Карађорђевићу искључиво право на пријесто.

Надати се, да ће ови повољни услови омогућити краљу Петру да савлада све непријатељске елементе, и да у земљи заведе спокојство, које јој је пријеко потребно за миран развој.

У спољној политици сусрешће се новоизабрани краљ с врло озбиљним питањима, које је изазвала узбурканост у Маћедонији и Ст. Србији. У тој сфери имаће краљ да само продужује политику свога предшасника.

Допустимо, да је покојни краљ Александар у унутрашњим пословима своје државе и чинио погрјешке, али у маћедонском питању био је његов начин рада потпуно без приговора. Правилно схваћање националних интереса Србије коначно ће побудити и краља Петра, да спољну политику Србије води у духу лојалности и мирољубивости.

Везе, које Петра Карађорђевића вежу с Русијом, чине да с особитим осјећањем задовољства поздрављамо његов избор на српски пријесто. Увјерени да ће се пријатељски односи, који постоје међу Русијом и Србијом, још боље утврдити за владе краља Петра, ми му шаљемо искрене жеље, да би године његова управљања са сродном нам по крви и вјери земљом биле дуготрајне и сретне.

Београдска „Српска Застава“ на уводном мјесту између осталог пише:

„Почетак новога живота Србијиног даје нам већ права, да вјерујемо у боље и љепше дане. Једнодушни и једногласни избор Петра Карађорђевића за српског краља, избор који је с највећим одушевљењем примио сав српски народ, начинио је у спољној политици нашој обрт, коме се сви Срби морају искрено обрадовати. Односи између Србије и осталих европских држава, у пошљедње вријеме тако сједадни, послије избора новога Краља одједном су постали пуни искрености и симпатија. И руски император и аустријски цар похитали су да честитају Краљу Петру I долазак на пријесто, и да, ријечима веома топлим и симпатичним, пожеле српском народу бољу срећу. То је исто учинио и Књаз Никола, чији поздрав српскоме Краљу јасно говори, да између Београда и Цетиња не смије бити никаквог антагонизма, и да цијело неослобођено Српство само у слови српскога Краља и Књаза гледа свој спас.

Београдски „Трговински Гласник“ говорећи такође на уводном мјесту о програму будуће српске политике, наставља овако:

Прва ријеч српскога Краља Петра I исказала је краљев завјет пред свијетом и пред српским народом, да ће увијек бити први чувар народних права и уставнијех слобода. Слобода, то је краљево знамење. Величанственијим и поузданијим кораком није се могло поћи уза стопенице српскога пријестола.

Испод Ловћена заори се и одјекну у Српству и по свијету глас крунисаногa витеза и пјесника на пријестолу онога јуначкога гњијезда, гдје се никада није угасила луча српске слободе. Књаз Никола честита краљу Петру I, свом милом зету, ступање на српски пријесто, поздрављa га величанственом честитком, која добија значај залоге за срећну будућност српску: једно мишљење и крвна веза, која спаја оба српска владаоца, јемство је Српству за вјечито и нераздјељиво братство Србије и Црне Горе; то ће братство остати на вјекове свијетло, свето, непомућено и спасавајуће за српски народ: Карађорђева и Данилова крв слива се у нашљедницима српскога и црногорскога пријестола.

Српство, то је монументални значај овога скроз и скроз српскога поздрава из уста витешкога књаза Николе; овај поздрав обухвата све српске осјећаје, тежње и задатке — од Мора до Дунава!

Од Неве, и силнога Петрограда, затутњио је титански глас поглавара бескрајнога рускога царства, да српскога краља Петра поздрави честитком. Цар Никола истиче народну слогу у једнодушном избору српскога краља, и даје израза својим жељама за напредак краљев и српске државе, призивајући Божју милост, да буде у помоћи свима предузећима српскога краља за срећу српскога народа.

Замашност цареве честитке, осим свега осталог, у томе је, што је у главноме остварење царевих жеља у царевој моћи: што цар жели то хоће, што хоће то може.

Нева, Дунав и Ловћен удружени у једној мисли, у истом духу и осјећању, то је оно, што поздраву и жељама силнога рускога цара даје словенско обиљежје.

Словенство, то је битни садржај цареве честитке.

И ово нијесу конвенционалне славопојке, нијесу оптимистичке утопије, нијесу родољубиве самообмане. То су стварни чиниоци, стварне прилике, које су еруптивна силина српскога духа кроз нагомилане препоне прогурала, омогућила и остварила, и њихово је стварно обиљежје у тој светој тројици: Слобода, Српство, Словенство.

Тим је пречишћен и утврђен програм за рад и политику српску.

МИНИСТАРСКА КРИЗА У УГАРСКОЈ.

Угарски министар-предсједник Сел с цијелим министарством одступио је као парламентаран човјек са својега мјеста. Одступио је због тога, што мјеродавни фактори нијесу били споразумни с путем, којим је он пошао. Прави узрок, зашто је Селова влада поднијела оставку, и сувише је познат. Њена се болест вуче мјесецима, вуче од оног дана, кад је опозиција устала, да против воље већине на сваки начин спријечи предлог о повишењу броја рекрута. Опструкција опозиције довела је Села на владу, опструкција га и односи.

Сел је мирно гледао опструкцију. Он се је противио, да ступи у преговоре о икаквом компромису с опозицијом, и заступао је гледиште, да би се опструкција најсигурније отклонила пасивним отпором без икаква предусретања, али и без силе. Али та политика је наишла на огромну препреку, јер се рекрутовање није могло извршити у Угарској без одобрења парламента, а на 1 октобра морали би новаци већ да ступе у војску, а нема изгледа за то.

Опозиција је поред тога својом опструкцијом спријечила и то, да Угарска нема до сад буџета за ову годину, па је спријечила и овлаштење, да влада смије трошити према лањском прорачуну. Тим је начином довела земљу до ванзаконског, или ex lex — стања. Довела је до тог, да се не смије уређивати пореза, нити је влада овлаштена да чини икакве издатке.

Оваква пасивна политика Селова није наилазила свуда одобравања. Захтијевали су од њега, да енергичније поступи против опозиције, да промијени пословник парламента, којим би се онемогућила толика опструкција, да распусти сабор и распише нове изборе, али он од свега тога ништа није хтио учинити, говорећи да су сва та средства уставно недозвољена у времену, кад нема буџета и кад је ванзаконско стање. Сел је раније одступио, но да устав погази.

Његовим одступањем, за којим су пожалиле све мађарске странке и признале му, да је часно пао, заплели су се односи у Угарској у прави Гордијев чвор. Покушао је граф Стеван Тиса, да га расјече ако је могуће. Он је изјавио, да против опструкције треба повести политику „јаке руке“. Његово је мишљење било, да може замијенити Села на његову мјесту, а да својим политичким противницима не мора учинити никакових концесија. Али Тиса се у својим комбинацијама веома преварио. Ни један од кандидата није се хтио примити понуђеног му портфеља, осим барона Фејерварија. Сви покушаји Тисини, да

ЛИСТАК.

Петроград

(Наставак).

Друга знаменита црква петроградска налази се на главној улици — Њевском Проспекту — и назива се „саборна црква каванске Божје матере.“ Храм овај није тако велики и сјајан као храм св. Исакија, али је срцу сваког православног Руса веома мио и драг, у првоме реду с тога, што су на подизању и украшавању његову радили искључиво руски умјетници, и што су за храм овај везане многе драгоцјене успомене из новије историје руске државе. По спољашности својој представља нам он минијатуру Петрове цркве у Риму, а унутарњост му има облик правилног крста. Висина му је заједно са кубетом 65 метара.

Камен темељац му је положен за владе Александра I. године 1801. а свечано је освећен на Велику Госпођу 1811. Иконостас му је од чистога сребра, којега су донски Козаци послије рата с Французима и њиховим савезницима, године 1811. и 1812., отели од непријатеља, који су пљачкали православне цркве, те су то сребро донијели на поклон заступници овога храма, а својој помоћници у бојевима, пресветој Богородици. Највећа светиња овога храма, а уједно и највећа светиња сваког Руса јесте икона казанске Божје матере, која се налази с лијеве стране царских двери. Овом иконом је спасена године 1611 Москва од њезиног нападача — и њоме је 1710. године освећен и благословен Петроград, камо ју је исте године Петар Велики пренио, и гдје и данас стоји на радост, утјеху и уточиште православних грађана Петрограда. У овоме се храму чувају и сви побједни трофеји што их је руска војска у борбама, почетком XIX. стољећа задобила; наиме ту се налазе кључеви освојених градова, који висе на стубовима, а испод сваког налази се латински натпис, коме граду припадају; сем тога овдје се чувају 107 застава, отетих од непријатеља, палица француског маршала Давута, и у овоме храму почива велики бранилац отаџбине и побједитељ свију њезиних непријатеља, кнез Кутузов Смоленски. Пред самим храмом пак стоје споменици вођа у борбама 1811. и 1812. године, Кутузову и Барклају де Толи. Сваког православног Руса при улазу у овај храм, поред осјећаја истинске побожности обузима и осјећај народнога поноса и то обоје сливено уједно утврђују га у увјерењу о великим задацима, које је промислом Божјом позвана да изврши Русија у животу Јевропе.

Пријеђи ћемо сада на десну обалу ријеке Њеве и ући ћемо у Петропавловску тврђаву, коју је као што напријед напоменусмо подигао Петар Велики још прије основања саме вароши. Унутрашњост тврђаве, тишином својом и изолованошћу од великоварошког живота, чини на човјека утисак каквог манастира. На средини саме тврђаве подиже се Петропавловска саборна црква, са својом веома високом и богато позлаћеном кулом, на којој свакога часа звона умилно изводе мелодију пјесме „Коль славенъ нашъ Господь въ Сіонѣ“.... У храму овоме се сахрањују почињући од Петра Великог сви цареви руски и чланови царске породице и у њему се чувају многе заставе и други трофеји од разних побједа, као и кључеви града Париза и Варшаве. Унутрашњост његова задивљује сваког посјетиоца. Од силног цвијећа и егзотичног биља којим је храм раскошно украшен, човјек заборавља, да је у храму, те мисли да је у каквом цвијетном павиљону. Саркофази су сви од чистог бијелог мрамора и на сваком стоји натпис, ко почива у њему. Поред гроба Петра Великог види се паликандило од слонове кости, које је његов сопствени рукотвор. Највише цвијећа и вијенаца налази се код гроба покојног цара Александра III Александровића Миротворца тог љубимца руског народа. На гробу његову испод златне круне свјетлуца кандило, а поред њега у сребрном свијећњаку гори воштаница. Уз сам гроб стоји још један повећи свијећњак, на којега се стављају запаљене воштанице, које припаљују скоро сви посјетиоци овога храма за покој и спас душе својег омиљеног „бабушке царя“. И сам сам с осјећајем побожне умилности ничице пао на земљу и помоливши се Богу за спас душе његове, поклонио се земном праху овог највећег правог Словенина. Стојећи код овог гроба и посматрајући оне силне поклонике и молитвенике, који топлим сузама орошавају гроб Александра III. очигледно сам се освједочио о оној вазда наглашаваној љубави рускога народа према своме цару-господару. Но баш та чињеница, што толика маса народа са таквим нежним осјећајима посјећује гроб цара Миротворца, тог у правом смислу ријечи самодржца-антократора, увјерила ме је, да руски народ и срцем и душом љуби самодржавље — апсолутизам, и да су му они владари најмилији и најдражи, који тај облик владавине са свим његовим увиђеним атрибутима, у цијелости знају испољити. Љубав рускога народа према самодржављу даје се по ријечима славног Жуковског тумачити тиме, што народ руски сматра „самодржавље за највишу земну власт, која проистиче из божанске власти, и која је само и једино истом божанском влашћу ограничена, те која је по томе дужна имати на себи и њезине божанствене особине т ј она мора бити правда Божја на земљи, извршење воље Божје, а не земаљске, људске. Самодржац е извор земнога закона, али он сам није закон, него је само израз Божјега закона, који је једини закон и једина врховна правда“. Према томе је „покорност самодржавноме владару, страхопоштовање пред светињом, којој су се клањали апстрактно од саме особе владареве“. Источни деспотизам није сасвим то исто што и руски апсолутизам. Источни народи, које карактерише ропски страх, немају ни појма о светињи царске власти; њихова је покорност предавање (себе самог) жељеној неопходности. Једино и само руски народ схваћа апсолутизам (у потпуном и правилном смислу његовом)! И ако га и руски самодржац схваћа у смислу својега народа — то ће он (апсолутизам) кроза сва времена остати паладијем опстанка Русије“.

Почињући од Петра Великог, па до данашњих дана, Русија је имала неколико владара, који су још и у погледу унутарњег развитка и напретка много више учинили од Александра III Миротворца, али ни једнога од њих руски народ не спомиње са толиком љубављу и пијететом као њега. А зашто? За то што сви у раду своме настојаваху, не само на томе, да Русе упознају са културним тековинама страних народа, него врло често и да им натуре особине ових, без обзира, да-ли ове пристају карактеру и наклоностима руског племена, заборављајући зар, да оно има своју традицију и своје индивидуалне особине, које се при завађању реформама вазда морају у обзир узимати, и озбиљно респектовати. Александар II. сматра се

нађе већину за своју политику остали су узалудни.

Што нико није хтио пристати да уђе у тај нови Тисин кабинет, узрок је тај, што је Тиса изнио такав програм рада, на који не може пристати ни један од мађарских политичара. Он се изјаснио да је вољан у свему наставити Селову политику, али само да је у питању тактике према опструкцији оштријег мишљења но Сел. Дакле Тиса је хтио само да употреби строжије парламентарне мјере, али не никако да тргне војничке предлоге Па онда он је намјеравао, да нађе енергична предсједника, који би пословник строжије примјењивао. Али то би у пракси било тешко извести и могло би да доведе до парламентарних бура, каквијех још у Угарској није било до сад. И сам Тиса увидио је, да се примио задатка, који премаша његову снагу, те у четвртак није ни долазио у либерални клуб, да покушава придобити коју политичку личност за свој план. У току разговора између Тисе и министра домобранства Фејерварија јасно је констатован неуспјех и оба државника су се споразумјела, да отидну у Беч и поднесу круни извјештај, да им мисија није успјела, што су и учинили.

При таковој политичкој ситуацији у Угарској освануо је у суботу у Бечу хрватски бан граф Куен Хедервари, и њега већ означују будућим мађарским министром предсједником. Вјероватно је, да би он могао постати насљедником Селовим. Он је у Бечу врло добро примљена личност, па ако се икоме попусти бар нешто од концесија у смислу ономе, у коме их тражи мађарска опозиција, онда је Куен Хедервари као дворски човјек најзгоднији за то А и опозиција, ако штогод од својег захтјева добије, одустаће можда од даље опструкције и допустиће да се државни живот крене редовним путем.

Какав ће дакле обрт узети стварнвидјеће се у најскоријем времену.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Посвета и инсталација захумско-херцеговачког митрополита.) У Мостару је трећи дан Духова обављено на најсвечанији начин посвећење и инсталација новоизабраног захумско-херцеговачког митрополита Петра Зимоњића. Посвећење су извршили митрополити Мандић, сарајевски, Живковић, тузлански, и Летица, бањалучки. Свечано инсталирање обавио је поглавица земаљске владе, барон Апел као ц. и кр. повјереник, уз асистенцију барона Рајачића, а у присуству свих војних, црквених и грађанских власти. Свечаности је присуствовао и многобројни народ, на челу са старином поп Богданом Зимоњићем, оцем младог митрополита и негдашњим јуначким војводом устанчким.

(За успомену и покој душе) српског добротвора, утемељитеља Бабић Вујновићеве закладе, професора Љубомира Вујновића, приликом друге десетогодишњице од дана смрти његове Одбор Бабић-Вујновићеве Закладе приредио је у четвртак 12 (25) јуна о. год. у парохијској цркви св. Илије у Задру свечани парастос.

Бабић Вујновићеву закладу основао је покојни професор задарског православног богословског завода Љубомир Вујновић предсмртним завјештајем својим од 4. марта 1883 године с основном главницом од 30.000 рубаља на просвјетне циљеви.

Завјештана свота од 30 000 руских рубаља претворена је била у аустријску вриједност, и у јуну 1889 представљала ја главницу од фијорина 46.300 номиналне вриједности и интересом од 5%, који сачињава једна обвезница уједињеног државнога дуга, и која је уписана на име исте закладе са 4 20% чистог интереса. Осим тога ушло је у главницу и фор. 129·58, што је преостало било послије издржаних за уређење трошкова. Тако је закладна главница износила, кад је уређена била заклада, 46.429 фор. 58 новч.

К овој главници, у случају да не би било мушких унука ни од завјештачева брата ни сестре, имала би се придружити и непокретна имовина покојникова у Бенковцу, у приближној вриједности од 30.000 фијорина. На ову непокретну имовину за тај случај заклада је већ укњижена на основу односне судске одлуке, а према отписима ц. к. далматинског намјесништва од 16 фебруара 1900 бр. 33586, 33587 и 33764. Крајем 1895 године закладна је главница износила фор. 51712.86 Крајем прошле 1902 године, износила је закладна главница круна 109523 70. Годишњи приход од закладне главнице био је у 1902 години од круна 6089.88. Од свега издано ја на 5 стипендија 4000 круна, на трошкове закладне администрације кр. 147.98, свега круна 4147.98 Остатак од круна 1941.90 придружен је закладној главници.

Из ове закладе издржавано је од 1889 г. до данас 19 стипендиста: 12 правника, 5 медицинара, 1 богослов и 1 филозоф. Из Далмације било их је 10, из Боке Которске 9. Стипендије износе(500 фор. 1000 к).

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 13 јуна

(Акт највише милости.) Његово Краљ. Височанство Господар благоизволио је поводом ступања Њег. Величанства Краља Петра I. на Пријесто Краљевине Србије најмилостивије помиловати 37 осуђеника и ослободити их од даљег издржавања досуђене им казне.

(Народно веселе.) Са свију страна из унутрашњости јављају нам, како је свуда избор Књаза Петра Карађорђевића за Краља Србије најсрдачније поздрављен. Народ је овај радосни догађај примио с највећим одушевљењем и прославио га пуцњавом и народним весељем.

(Из болнице „Данило I.“) Његово Краљевско Височанство Господар, на дан прије поласка у иностранство, благоволио је посјетити болницу „Данило I“ и најмилостивије распитати се о сваком болеснику, нарочито о извршеним вишим операцијама.

При изласку из болнице Његово Краљевско Височанство благоволело је изјавити њеном управнику г. Др. Перазићу, Своје задовољство на реду, чистоти и доброј дисциплини, који у њој владају.

(Из наше богословско-учитељске школе и Велике Гимназије). Годишњи испити у богосл.-учитељској школи почели су 12. о. м и тећи ће овим редом:

12. јуна, Историја српске књижевности II. и III. р.; Историја српског народа I., II, III. р.; Географија српскијех земаља I., III, р.; Методика III. р.;

16. јуна, Теорија педагогије I. р.; Историја педагогије II. р.;

18. јуна, Основно Богословље; Пастирско Богословље III р.; Антропологија I. р; Хигијена II. р.; Пољопривреда I. II., III. р.;

20. јуна, Психологија и логика II. раз.; Литургика III. р.; Појање I., II, III. разред.;

24. јуна Догматика, Словенски, Руски, Историја цркве I. р.;

25. јуна, Догматика, Словенски, Руска историја и књижевност; Св. писмо, Морално Богословље, Догматика II. р.;

26. јуна, Св. писмо, Словенски, Црквено право; Руска историја и књижевност III. р.;

28 јуна, Благодарење и распуст.

У Гимназији неће више бивати оваквих годишњих испита као до сад, но се мјесец јун, у којему се понавља цио преко године пређени материјал, употребљава у обичним часовима предавања за испитивање свијех ученика, а нарочито онијех, који су преко године показали слабији успјех, те им се на основу одговорâ и годишњег успјеха утврђују оцјене за шк. свједочанство. Вријеме од 20. до 26 јуна одређено је за закључне писмене радње.

Благодарење и раздавање шк. свједочаба биће и у Гимназији 28. јуна.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

Биоградски догађаји.

БИОГРАД, 8 јуна. — Потпуковник Паја Мишић (вођа у потоњој завјери) наименован је за команданта престонице.

БИОГРАД, 8 јуна. — Инглеска влада прекинула је дипломатске односе са Србијом и опозвала свог посланика.

ЖЕНЕВА, 8 јуна. — Депутација предвођена Велимировићем, предала је Краљу акт народне скупштине од 2 о. м. Предајући га, Велимировић поздрави Краља: Народна скупштина, пошто је попунила упражњени пријесто Србије, све погледе управља и окупља се око Вашег Величанства, чији узвишени карактер, наслијеђен од славнијех предака, познајемо и надамо се, да ћете отклонити несугласице између круне и народа и повести Србију бољој будућности. Говор је завршио са жељом, да му краљевање буде дуговјечно, сретно и славно, како за њега и његове насљеднике, тако и за народ српски.

Краљ одговори: Толико сам потресен у овом за мене тако свечаном тренутку доказима оданости и вјерности мога народа, да не могу довољно исказати моју благодарност и узбуђење, које сада моју српску душу обухвата, онијем људима, који су са јуначким ми дједом и племенитим оцем мојим посијали сјеме данашње независне Краљевине Србије, моје и ваше миле отаџбине. Задовољите се, драга браћо, да вам дам израза моје захвалности искреним ускликом: „Живјела Србија!“ Благослов Божји нека од сад прати нашу милу отаџбину Србију.

Велимировић је иза тога представио Краљу чланове депутације, с којима се је Краљ овако разговарао: Нијесам говорник, па вас молим да ми не замјерите, ако нијесам могао исказати оно што осјећам, али ако ријечи недостаје, срце је ту, срце вруће, српско, које ће увијек куцати за срећу мога народа. Краљ за тијем изађе, а Велимировић депутацији настави: Ово неколико ријечи доказује нам, да је Петар онакав Краљ, какав Србији треба. Он ће знати поштовати народна права и развити на корист Србије Цијела ова церемонија трајала је десетак минута, па је шљедовао обед.

ЦАРИГРАД, 9 јуна. — Данас први пут мјесни француски листови почеше писати о ужасним биоградским убиствима. Изгледа да су на то писање били подстакнути из Илдиза, јер до сад локална штампа није никад смјела помињати атентате против владарâ.

ЖЕНЕВА, 10 јуна. — Краљ Петар прије свог поласка у Србију, упутио је телеграм савезном вијећу, у којем благодари на гостопримству у Швајцарској. Краљ је кренуо у 8 и 40 минута у вече, поздрављен од многобројног народа, који му је чинио овације и цвијећем га обасипао. При поласку влака, Краљ је увикнуо: „Живјела Швајцарска!“

БЕРН, 10 јуна. — Краљ је пријешао сретно швајцарску границу до које су га пратили швајцарски великодостојници.

БИОГРАД, 10 јуна — Француски, холандски, турски и американски посланици отпутовали су из Биограда. Посланици: италијански и њемачки остају овдје, али неће учествовати у свечаностима краљевог дочека.

ИНЗБРУК, 10 јуна. — Краљ Петар пролазећи овуда, дочекан је одушевљено од мноштва српских и хрватских ђака. На поздрав једног српског ђака Краљ се захвалио.

БЕЧ, 11 јуна. — Краљ је приспио овамо у 10 у вече, дочекан одушевљеним усклицима многобројне српске публике. Пошто му се је представио српски посланик, Краљ је изишао из вагона, да се поздрави с депутацијом града Биограда, која га је овдје чекала и са српским ђацима. Послије пола сата Краљ је отпутовао пут Биограда, испраћен великим одушевљењем, а биоградска депутација отпутовала је мало доцније.

ЦАРИГРАД, 11 јуна. — Сви турски листови изражавају се с највећим ужасом о убиствима у Биограду и траже најенергичније, да се кривци казне.

БЕЧ, 11 јуна. — Једном дописнику бечког „Тагблата“ рекао је Краљ, да он као уставни владалац, који је везан народним мишљењем и закључком оба законодавна српска дома, не може казнити кривце, као што то траже неке велесиле.

БИОГРАД, 11 јуна. — У 10 сати из јутра топовски метци огласише долазак Краљев. При изласку Краљевом музика је засвирала народну химну, а сви присутни узвикнуше одушевљено „Живио!“ Примивши поздрав од стране владе и општинског вијећа, Краљ је прегледао почасну чету, па је примио присутне представнике, међу њима руског министра Чарикова, кога је представио Авакумовић и аустријског министра Думбу кога је представио Чариков. Полазак у престоницу народ је највећим одушевљењем поздравио.

БИОГРАД, 11 јуна. — На поздрав Авакумовићев при доласку Краљеву, овај је одговорио: Осјећајући важност овог тренутка, кад први пут послије 45 година долазим у своју драгу домовину, осјећам да сам дужан заблагодарити Богу за ову радост, а свјестан сам дужности као Краљ Србије. У исто вријеме захваљујем Вама г. предсједниче министарства и Вашим друговима и изјављујем Вам моје Краљевско признање. Ви сте извршили ваше дужности према драгој нам отаџбини онако, како захтијевају њени интереси.

Послије подне Краљ се је извезао у колима са пуковником Нешићем без икакве друге пратње. Народ га је свуда акламирао.

БИОГРАД, 11 јуна. — Са жељезничке станице упутио се Краљ с пратњом у саборну цркву између шпалира од ђака, војске, равнијех корпорација и многобројног народа, који су га безграничним одушевљењем поздрављали и у кола му цвијеће бацали. У колима до Краља сједио је Авакумовић.

н. пр. за великог ослободитеља многих милијона својих поданика, па ипак га се Руси не сјећају са онаквом топлином, са каквом се сјећају његова сина, а све с тога, што је за вријеме његове владавине утицај туђинштине био огроман, те народ, по особини својој да слуша цара, и ако примаше наредбе и реформе његове, ипак се не могаше с њима освојити, јер му бјеху стране, те услед тога немиле и недраге. Под Александром III пак почиње поново да се буди чист народни дух руски, и да се одомаћује и тамо, гдје га дотле само за непријатног госта сматраху. Самодржављем својим он нам напомиње донекле старе московске цареве, које украша ваше хришћанска смјерност, као најљепши украс самодржавља, и која му не даваше да буде самовласник или деспота, него кротак извршилац воље Божје. Народ га је пак умио разумјети, те се тиме даје протумачити та велика љубав према њему и пијетет према успомени његовој. —

Осим петропавловског храма у петротропавловској тврђави, налази се и ковница металног новца т. зв. „монетный дворъ,“ у коју само сриједом пуштају веома ограничен број публике под веома строгим условима, те им очигледно показују како се кује златан и сребрн новац на разним машинама и механизмима најновијега строја.

Будући да нијесам рад морити г. читаоце описивањем осталих и ако мање важних, али зато ипак великољепних храмова руске престонице, слободан ћу бити, прије него што бих прешао на остале знаменитости њезине, да у неколико ријечи окарактеришем руско богослужење. Приступајући томе, у првоме реду морам нагласити, да у руским храмовима влада веома велики ред и поредак. И тај поредак не одржава се не знам каквим присилним мјерама, већ га ствара оно добро васпитање рускога друштва, чланови којега у свакој прилици знају, да се понашају онако, као што то околности мјеста и догађаја захтијевају.

Како пак знају, да су храмови мјеста молитве и побожних занимања, они се у њима прилагођавају захтјевима молитве и побожности. Код Руса, ко дође у цркву, дође у њу из чисте побуде, да се Богу помоли и себи духовне утјехе прибави, и том приликом је свака друга мисао и сврха на страну остављена. Због тога и не ћемо чути у руским храмовима метеж и разговор, као што то код нас бива — већ ћемо наићи на свечан мир и тишину, који, поред осталих украса, дају храмовима још и обиљежје тајанствене величанствености. Сама богослужења обављају се свечаном побожношћу, која се не може лако описати. Умилно појање дисциплинованих хорова, побожно служење и држање свештенослужитеља, лагано и разговјетно читање узвишених мисли, садржаних у свештеним књигама — све то располаже човјека да мисли о души својој, те да заборави на бриге и сласти овог земног свијета Човјек када изађе из руске цркве са Богослужења, изађе потпуно душевно утјешен и вјером окријепљен, те је у стању да с поуздањем и надом на Бога, продужи даљи живот, да у борби са његовим тегобама и невољама, одржи у себи енергију, те да не клоне, већ да се одржи и побиједи.

(Наставиће се.)

БИОГРАД, 11 јуна. — На вратима саборне цркве дочекао је Краља митрополит са свештенством. Митрополит га је поздравио говором, у коме је рекао, да је позив Краља Петра на пријесто Србије од стране народа био извршен вољом Божјом Пожелио је, да Бог благослови и живи Краља на много година за срећу и напредак српског народа. Послије благодарења Краљ је изишао из црве и упутио се у нови Двор, гдје су га дочекали сенатори и посланици скупштински. Велимировић поздравио је Краља добродошлицом, исказујући увјерење, да ће Краљ порадити на напретку и процвјетању земље и народа Краљ је заблагодарио и свечано изјавио, да ће увијек владати сложно са скупштином, коју моли да буде увјерена, да ће се лојално држати датијех обећања. Краљ је завршио с усkликом: Живио српски народ!

ЗЕМУН. 12 јуна — У 9 сати и 30 минута краљ је положио заклетву на поднесени му Устав

БИОГРАД, 12 јуна. — У 9 сати Велимировић је отворио заједничку сједницу скупштине и сената. У 9 сати и 20 минута стигао је краљ у пратњи министара. Послије митрополитовог благослова краљ је положио заклетву, кију је читао митрополит, Раздало се за тијем громко „живио“ и „многољествије.“ Краљ се опростио са скупштином ријечима: „с Богом, моја браћо!“ па је пошао да прегледа војску.

ЗЕМУН, 12 јуна. — Преглед војске извршен је између 10 и 11 према програму. Вријеме је било лијепо.

БИОГРАД, 12 јуна. — Краљ је потврдио исто данашње министарство.

БИОГРАД, 12 јуна. — Краљ је издао ову прокламацију: „Моме драгоме народу! — Важан је како за мене, тако и за земљу овај тренутак, у који се први пут као краљ Србије обраћам српскоме народу! Народна скупштина једнодушно ме озабрала за краља, и ја, одзивајући се жељи читавог народа, тај сам избор примио и данас заклетву, као законити краљ Србије, сагласно уставу положио. Објављујем сада моме драгоме народу, да сам од данас примио сва краљевска права и дужности. Она иста Воља Божја и народна, која је изабрала мога ђеда Кара Ђорђа у светом рату за ослобођење, узвисила је и мене на пријесто Србије, на коме је мој отац, књаз Александар, као народни изабраник, 16 година владао. Вичан увијек говорити и радити искрено и отворено, ријешивши се, да сва моја старања посветим благостању и напретку народном, сматрам првом својом дужношћу, да у овој свечаној прилици изјавим своје убјеђење, да владалац мора бити представник слободне и напретка свога народа. Ја желим да будем прави уставни краљ. Сва уставна јемства народнијех права и слободе, тај основ свакога правилнога развитка, свакога напретка и живота државног, биће за мене света и поштоваћу их и штитити најусрдније. Захтјевам то исто од свију и свакога. Вршећи ове дужности, ја предајем прошлост заборану и остављам историји, да свакога по дјелима суди. Остајући вјеран традицијама српскога народа и Мојих предака, управљаћу се у спољашњој политици вјековнијем тежњама народним, а у исто вријеме подржаваћу пријатељске односе, које захтјева јевропска заједница, а нарочито са сусједнијем народима. Стараћу се да мојy храбру војску, којој до сад стечене заслуге и оданост према отаџбини с краљевском благодарношћу признајем, подигнем на такву висину, да постане права узданица народа српскога. Прожман тијем осјећањима, свјестан сам свију тешкоћа в опширности Мога краљевског задатка, али увјерен у искрену помоћ Мога народа, надам се, да ћу повести Србију к благостању и напретку.

БИОГРАД, 12 јуна — При прегледу војске било је око 5500 војника. Присуствовали су војнички аташеји Русије и Аустро-Угарске.

БИОГРАД, 13 јуна. — У мјеродавним круговима тврди се, да је Краљ задржао исто Авакумовићево министарство због тога, што је скупштина ту владу одобрила.

БИОГРАД, 13 јуна. — Краљ Петар нотифицирао је свим Владаоцима и државним поглаварима Своје ступање на пријесто. Сви осуђени за кривце политичке и штампе, помиловани су, а за остале пријеступе казна је смањена.

БИОГРАД, 13 јуна. — Данас су свечаности завршене представом у позоришту. Народа је било мноштво. Крал је дочекан с одушевљеним поздравима. С десне Краљеве сједио је Авакумовић, а с лијеве Каљевић. У 11 сати Краљ је оставио позориште, бурно поздрављан од народа.

БИОГРАД, 13 јуна. — Примању дипломатског кора присуствовали су само руски и аустро-угарски посланик. Аустро-угарски посланик предузео је јутрос дипломатске односе с владом. Њемачки цар упраио је краљу топлу поздравну депешу.

БИОГРАД, 14 јуна. — На нотификацију Краљеву стигао је од Франца Јосифа овај одговор: Његовом Величанству Краљу Србије, Биоград. Примајући на знање нотификацију, којом ме Ваше Величанство извјештава о примању највише власти са титулом Краља Србије, задовољан сам што Вам могу поновити моје искрене жеље, које гајим за вашу срећу и за срећу Вашега народа. Франц Јосиф.

БИОГРАД 14 јуна — Краљ упућујући војсци дневну наредбу, рекао је, да ступајући ногом на земљиште своје драге отаџбине, прије свега поздравља војску, ту узданицу народа српскога. Узносећи заслуге војске и свога ђеда Карађорђа, Краљ је изјавио задовољство, што му је вољом Божијом и народним повјерењем пало у дио врховно заповједништво над тако славном војском. Краљ је додао, да сви војнички часници остају у свом чину и завршио је: Живјела војска!

СОФИЈА, 14 јуна. — Краљ Србије упутио је Књазу бугарском депешу, којом јавља своје ступање на пријесто, вјерујући у симпатије Књаза и Бугарске према Србији. Књаз је честитао Краљу, увјеравајући га, да и он и народ бугарски гаје најбоље жеље за срећу Краља и за напредак Србије.

— Бугарска агенција јавља, да нијесу истините вијести, што их неки јевропски листови проносе, као да Књаз има намјеру да остави Бугарску од страха, да се и тамо не понови биоградска трагедија. Тај је глас пуштен с намјером, да се стање у Бугарској представи као опасно и да се не разликује од стања у Србији.

РИМ, 8 јуна. — Министарство је састављено од истих чланова, који су и прије били изузимајући Ђолитија и Бетола. Занардели узима привремено унутрашње послове, а Морин привремено поморство. Парламенат сазват за 12 о. м.

СОФИЈА, 11 јуна. — Код Батака 8. о. м. погранична турска стража од 100 људи пријешла је границу, али их одби стража бугарска од 24 човјека. Бугари имаше једног рањеног, а Турака било је око 20 рањених и убјених.

ЦАРИГРАД, 11 јуна. — Уштљед гласова о тобожњим новим атентатима маћедонског комитета против Солуна. Порта је тражила обавјештење од солунског валије, који је одговорио, да се и у Солуну проносе исти гласови, али да је то невјероватно, но ипак је могуће, да се какав покушај учини то је због тога валија предузео све потребне мјере. Хилми-паша јавља, да је Бугара затворено до 8 о. м. у Солуну 380, у Скопљу 280, у Битољу 460

БЕЧ, 12 јуна — Куен Хедервари, који је опуномоћен да састави кабинет, отпутоваће послије подне у Будимпешту, да ту мисију испуни.

БУДИМПЕШТА, 13 јуна. — Министар Фејервари молио је Краља, да га због слабог здравља не узима у обзир при саставу новог министарства.

СОФИЈА 13 јуна. — Полиција је била извијештена, да су потоњијех дана дошли маћедонски усташи у Ћустендил, донијели експлозивног материјала и хтјели га сакрити у кући некога Секулића. Полиција опколи кућу, а усташи похитају да материјал сакрију, но у хитњи материјал експлодира и од тога шесторица погибоше, међу којима би рањен један усташки старјешина и један полицајски агент.

СОФИЈА, 14. јуна. — Од неко доба Турци почињу силно појачавати своје страже на граници Бугарске. Сад те страже замјењују јакијем трупама, које су састављене од много батаљона пјешадије, кавалерије и артиљерије. Говори се, као да те трупе припадају корпусу Рużди-паше.

РИМ, 14 јуна. — У парламенту представило се ново министарство. Занардели је изложио, што је радио течајем свога министровања и објаснио је свој програм. Живо одобравање и аплодирање. Дневни ред, који је предложио Вила, примљен је са 257 против 171 гласа. Занардели је са свију страна био поздрављан

ОБЈАВА.

Старе аустријске банканоте од десет (10) форината (модела I/V 1880) **повучене су из саобраћаја; с тога се јавља свакоме, да исте до 15 Јула 1903. године може промијенити у Књажевским Царинарницама, и за њих добити новац, који је у саобраћају.**

Вриједност старих банканота од 10 форината послије тога рока биће уништена како за Књажевину тако и ван ње

Цетиње, 13. Јуна 1903 год.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА.

ОБЈАВА

У уторник 24 Јуна ове године од 3 до 6 часова послије подне у канцеларији Команде стојеће војске, давати ће се на јавној лицитацији контрати: меса, ориза, паште, кафе, цукра, масти, пасуља, уља слатког и т. д. у оноликој количини, колико буде потребито за издржавање стојеће војске на Цетиње од 1. Августа текуће до 1. Августа идуће 1904. г., за све овђе имоновато, осим уља и пасуља, а за ово двоје од 15. Августа све до 15. Августа идуће 1904 године.

Месо ће се лицитирати по себе, а све остало у једној групи.

Подузимачу меса тражи со каўција од *двијестотине наполеона у готовом новцу или триста у сигурој залози.*

Подузимачу од све остале хране *стотину наполеона у готовом новцу или стотину и педесет у сигурој залози.*

Примједба. — Ко подузме ове контрате имаће првијенство при једнакој цијени, кад се буде лицитирало за издржавање баталиона у Подгорицу.

Број 1686.

Цетиње, 7. Јуна 1903.

Команда Стојеће војске

✝

У сриједу 18. Јуна држаћемо парастос нашем **никад незаборављеном** покојнику

ВОЈВОДИ

Пеку Павловићу

овдје у цркви Свете Госпође на гробљу у 11 сати из јутра.

Зато обзнањујемо — покојникове и наше пријатеље.

Цетиње, 12 Јуна 1903

Ожалошћена **Породица**

Р 38. Бр. 54 1—1

✝

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

У неизмјерној жалости која нас је залесила приликом смрти наше драге и непрежаљене мајке

СТЕВЕ,

која се пресели у вјечност 4. т. м. у Подгорицу, код својих унучади и снахе у 64. години јаког живота, сматрам за дужност изјавити вјечиту и неописану благодарност г. Д-ру Перазићу шефу Санитета, који нарочито дође у Подгорицу, и непожали свог труда — као и г. кап. Д-ру Ковачевићу, који је првог дана заузео се својски — и трудили се да покојницу из чељусти смрти отму; свештенству подгоричком, који одма приступише обреду закона и присуствоваше спроводу; г. г. чиновницима и грађанству подгоричком обојег пола, као и онии из околине, који се нађоше у вароши, који одма похиташе саучешћем и мртвачки сандук допратише до одређени кола изван М. Вароши ка мосту, фала г. г. учитељима, који са ђацима спровод увеличаше.

Особита хвала варошанима Ријеке и околине без разлике обојег пола, који ноћу очекиваше мртвачка кола и жалосно сусретоше на 1$^1/_2$ уру по поноћи у Козицу и допратише до куће, очуваше — и истог дана до гробља цркве св. Атанаса на Ријечки град допратише

Такође хвала свештенству при опјелу и г. г. учитељима са ђацима који спровод увеличаше.

Исто тако хвала пријатељима, браћи из Подгорице и Цетиња који нарочито у вишем броју — први до Ријеке и гробља допратише — други стигоше лично саучешћу и спроводу — Свијем и сваком неизмјерна хвала — као и оним, који са стране телеграфично, писмено и лично саучешће изјавише и нашу жалост у велико ублажише, предавши покојницу матери земљи 5. ов. мјесеца у гробљу светога Атанаса на Ријечком граду.

Ријека, 7 Јуна 1903.

Ожалошћени син

кап. **Нико Ђорђин Поповић** с браћом, стрицем и осталом родбином

Р. 273 Бр. 55 1—1

ОГЛАС

По сасвим умјереној цијени продајем добро печене и уредне опеке за грађење мулегина.

Ко би желио купити, нека се обрати подписаном.

Подгорица.

Ђовани Љаца
трговац.

Р. 26 Бр 56 1—1

Уредник: проф. Живко Драговић Издавалац: Државна Штампарија. У К. Ц. Државној Штампарији.